

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

СХВАЛЕНО

Вченою радою КрНУ
від 26 квітня 2024 року
протокол № 9

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ректора КрНУ
від 26 квітня 2024 р. № 71-1

ПРОГРАМА

фахового іспиту

при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра
за освітньо-професійною програмою «Освітні, педагогічні науки»
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

2024 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: робочою групою зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (освітньо-професійна програма «Освітні, педагогічні науки») Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Розробники програми: проф. Поясок Т. Б.;
доц. Беспарточна О. І.

Розглянуто на засіданні кафедри психології, педагогіки та філософії
«22» квітня 2024 року, протокол № 8

Обговорено та затверджено вченою радою факультету права, гуманітарних і соціальних наук
«23» квітня 2024 року, протокол № 8

Розглянуто на засіданні Приймальної комісії
«25» квітня 2024 року, протокол № 5

ВСТУП

Приймальна комісія Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (далі КрНУ) допускає до участі у фаховому іспиті при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра за освітньо-професійною програмою «Освітні, педагогічні науки» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» вступників, які здобули раніше освітній ступень бакалавра або освітній ступень магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста).

МЕТА ФАХОВОГО ІСПИТУ

Метою фахового іспиту є перевірка здатності до опанування освітньо-професійної програми «Освітні, педагогічні науки» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступник має виявити базові знання з теорії та практики навчальних дисциплін, що виносяться на фаховий іспит: основи педагогіки та психології, історія і теорія педагогіки та психології, методи дослідження у педагогіці та психології, прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання, виховання та розвитку особистості. Має знати характеристику процесів навчання і виховання, тенденції розвитку педагогічної науки, особливості процесу розвитку та формування особистості, загальне уявлення про психічні явища, фактори та критерії періодизації психічного розвитку, психологічні особливості вікових періодів розвитку людини, експериментальні та неекспериментальні методи дослідження у психолого-педагогічній науці.

Повинен продемонструвати навички творчого, критичного погляду на поставлені практичні завдання та розробки обґрунтованих пропозицій щодо їх розв'язання.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
2. ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
3. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПЕДАГОГІЦІ ТА ПСИХОЛОГІЇ
4. ПРИКЛАДНІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТИ, НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

ТЕМИ З ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ»

1. Педагогіка та психологія у структурі сучасних наук.
2. Загальні закономірності розвитку і соціалізації особистості.
3. Основні категорії педагогіки.
4. Основні категорії психології.
5. Структура та галузі педагогіки.
6. Структура та галузі психології.
7. Процес розвитку особистості.
8. Співвідношення понять «людина», «особа», «індивід», «особистість», «особистість» та «індивідуальність».
9. Характеристика особистості учня як суб'єкта освітнього процесу.
10. Вікова періодизація психічного розвитку особистості (За Е. Еріксоном).
11. Мотиви і мотивація особистості.
12. Сутність та характеристика навчальної діяльності школяра.
13. Закономірності психічного розвитку та принципи навчання і виховання як основні механізми соціалізації та розвитку особистості учня.
14. Соціалізація особистості: сутність, етапи, механізми. суб'єкти і агенти соціалізації. Поняття ресоціалізації.
15. Цінності та цінності орієнтири особистості. життєві перспективи. самоактуалізація та самореалізація особистості.

ТЕМИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ»

1. Педагогічна теорія Я.-А. Коменського.
2. Проблеми розвитку особистості у педагогічній спадщині Г. Сковороди.
3. Кордоцентризм у психолого-педагогічних поглядах П. Юркевича.
4. «Вільне виховання» в педагогічній системі М. Монтессорі.
5. М. Грушевський про українську мову й українську школу.
6. Антропоцентризм як провідна ідея творчості К. Ушинського.
7. О. Лазурський: вчення про нахили та обдарованість особистості.
8. Психологія як наука про безпосередній досвід: В. Вундт.
9. Г. Еббінгауз: закони пам'яті. Крива забування Г. Еббінгауза.
10. Полікультурність – головний принцип педагогічної позиції М. Драгоманова.
11. Психоаналітична теорія З. Фрейда. Структура особистості. Етапи психосексуального розвитку особистості. Механізми психологічного захисту особистості.
12. Індивідуальна психологія А. Адлера. Комплекс меншовартості.
13. Аналітична психологія К.-Г. Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного підсвідомого.
14. Нейрофрейдизм та необіхевіоризм. Гуманістична психологія. Генетична психологія Ж. Піаже.
15. Ідеї педагогічної психології у працях С. Балея.
16. Г. Костюк про навчально-виховний процес та психічний розвиток учнів.
17. Гуманістична педагогіка В. Сухомлинського.
18. Вальдорфська школа: ідея цілісного виховання.
19. Концепція соціального-особистісного виховання.
20. Виховний ідеал Г. Ващенко.
21. Система української освіти: принципи, види, рівні освіти, типи закладів освіти (згідно із Законом України «Про освіту» (чинна редакція)).

ТЕМИ З ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПЕДАГОГІЦІ ТА ПСИХОЛОГІЇ»

1. Наукові дослідження в педагогіці та психології: різновиди, проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.
2. Програма дослідження: структура, вимоги до її складання та етапи дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, статистичні, емпіричні.
3. Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.
4. Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність.
5. Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.
6. Експеримент: види та основні етапи проведення.
7. Поняття «тестування». Види тестів.
8. Методи опитування. Анкетування. Інтерв'ювання.
9. Експертні опитування: пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.
10. Соціометрія: процедура застосування та інструментарій.
11. Аналіз продуктів діяльності. Аналіз документів. Контент-аналіз.
12. Вимірювання: визначення, види, рівні.
13. Описова статистика. Кількісний та якісний аналіз даних.
14. Аналіз кореляційного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції.

ТЕМИ З ДИСЦИПЛІНИ
**«ПРИКЛАДНІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТИ,
НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ»**

1. Дидактика як теорія освіти та навчання. Парадигми освіти і навчання.
2. Процес навчання. Навчання, учіння, наuczіння.
3. Базові принципи навчання та їх характеристика.
4. Структура навчально-пізнавальної діяльності учнів. Пізнавальний інтерес. Етапи та рівні засвоєння знань.

5. Методи навчання: їх характеристика та класифікації. Загальні вимоги до вибору методів навчання.

6. Засоби навчання: їх ознаки, функції та характеристика. Технічні засоби навчання.

7. Види навчання. Компетентністний підхід у навчанні.

8. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

9. Активні форми організації освітнього процесу, їх різновиди.

10. Позаурочні форми навчання.

11. Види, форми і методи контролю. Поняття і види педагогічних технологій.

12. Педагогіка партнерства. Рівні та форми організації партнерської взаємодії.

13. Сутність і структура процесу виховання, його мета і завдання.

14. Принципи процесу виховання.

15. Зміст процесу виховання.

16. Самовиховання: сутність, методи і прийоми.

17. Методи виховання. Групи методів.

18. Форми організації процесу навчання.

19. Особистість у життєвому та професійному просторі.

20. Мотивація професійної діяльності педагога (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне (емоційне) вигорання педагога.

21. Особистість педагога та його педагогічна майстерність.

22. Спілкування у педагогічній діяльності, його складові. Бар'єри педагогічного спілкування.

23. Конфлікт і конфліктна ситуація. Стили поведінки у конфлікті.

24. Девіантна поведінка особистості. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки.

25. Управління в системі освіти. Стили керівництва. Корпоративна культура.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дидактика: теорія і практика: навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів / О.С. Березюк, О.М. Власенко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212с. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/25153/1/>
2. Вікова психологія: навч. посібник/ М. В. Савчин, Л. П. Василенко. К. : Рад. шк., 2009. 360 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посібн. К. : Академвидав, 2012. 616 с.
4. Енциклопедія освіти / гол. ред. В.Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008.1040 с.
5. Загальна психологія: підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К. : Каравела, 2009. 464 с.
6. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
7. Загальна психологія: навчальний посібник / Т.Б. Поясок, О.І. Беспарточна, О.В. Квасник, В.В. Шаполова. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2023. – 512 с.
8. Історія педагогіки / за заг. ред. Г. В. Троцько. Харків : ХНПУ, 2008. –545 с.
9. Кутіщенко В. П., Ставицька С. О. Психологія розвитку та вікова психологія. Практикум: навч. посіб. К.: Каравела, 2009. 448 с.
10. Моргун В. Ф. Основи психологічної діагностики : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Слово, 2009. 460 с.
11. Наволокова Н.П. Практична педагогіка. 99 схем і таблиць. Харків: Основа, 2010. 117 с.
12. Нариси з історії розвитку новаторських навчально-виховних закладів в Україні (кін. ХІХ – поч. ХХ ст.): навч.-метод. посібник / за ред. О. В. Сухомлинської, В. С. Курила ; авт. кол. : О. В. Сухомлинська, В. С. Курило, Н. П. Дічек, Л. Д. Березівська та ін. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. 444 с.
13. Поясок Т. Б., Беспарточна О.І. Інтерактивний навчальний посібник «Сучасні технології освітнього процесу»: навчальний посібник. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2020. 228 с.

14. Педагогіка партнерства в освітньому середовищі: теорія і технологія: навчальний посібник / Беспарточна О., Замелюк М., Левицька В., Хомярчук А. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 150 с.
15. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Центр навч. літ., 2019. 168 с.
16. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 376 с.
17. Сидоренко О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології: навч. посіб. Київ: НПУ, 2018. 262 с.
18. Сисоєва С. О., Поясок Т. Б. Хрестоматія з психології та педагогіки : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. Кременчук: вид. ПП Щербатих О. В., 2008. 400 с.
19. Сисоєва С. О., Поясок Т. Б. Психологія та педагогіка : підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. К.: Міленіум, 2005. 520 с.
20. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : Каравела, 2019. 400 с.
21. Словник термінів з педагогіки вищої школи (україно-англійський, англо-український): навчальний посібник / Т. Б. Поясок, О. І. Беспарточна, Л. В. Герасименко. Кременчук : ПП /Щербатих О. В., 2019. – 120 с.
22. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. Київ, 2017. 548 с.
23. Українська педагогіка в персоналіях : навч. посіб. : у 2 кн. / за ред. О. В. Сухомлинської. К. : Либідь, 2005. – Кн 1. 624 с; Кн. 2. 552 с.
24. Чайка В. Основи дидактики: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2011. 240 с.
25. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 358 с.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Екзаменаційний білет фахового іспиту включає тринадцять завдань трьох рівнів складності: простого, середнього та підвищеного. Складність завдань визначається кількістю логічних кроків, які повинен виконати вступник у процесі їх розв'язання. На роботу з цими завданнями відведена одна година.

Перша група – вісім завдань простого рівня складності, розв'язання яких потребує від вступників стандартного застосування програмного матеріалу за відомими алгоритмами та зразками.

Максимальна оцінка кожного з цих завдань – один бал.

Завдання першої групи з вибором однієї правильної відповіді (варіанти відповіді подані українським буквеним списком: А; Б; В; Г). Наявність у бланку відповідей більше однієї відмітки, виправлення варіанту відповіді або відсутність відмітки визначається як неправильна відповідь і оцінюється в нуль балів.

Друга група – два завдання середнього рівня складності, розв'язання яких потребує від вступників уміння аналізувати ситуацію та виконувати нескладні операції розв'язання.

Максимальна оцінка кожного з цих завдань – два бали.

Усі завдання цієї групи є завданнями відкритої форми з короткою відповіддю (розв'язання й обґрунтування одержаної відповіді). Виконання завдання оцінюється в два бали.

Два бали виставляються, якщо вступник розв'язав завдання повністю і правильно та надав обґрунтування одержаної відповіді.

Один бал виставляється, якщо вступник надав неповну відповідь або не розкрив повністю сутність відповіді.

Нуль балів виставляється у всіх інших випадках.

Третя група – три завдання підвищеного рівня складності, розв'язання яких розкриває здатності робити висновки, логічно і математично міркувати, обґрунтовувати свої дії та чітко формулювати їх.

Максимальна оцінка кожного з цих завдань – шість балів.

Усі завдання цієї групи є завданнями відкритої форми з розгорнутою відповіддю (повне розв'язання й обґрунтування одержаної відповіді). Розв'язання завдань повинно містити послідовні логічні судження та

пояснення, необхідні посилання на відповідні факти, з яких випливає конкретне твердження. Всі розв'язання мають бути чіткими, конкретними, достатньо ілюстрованими.

Шість балів виставляються, якщо вступник розв'язав завдання повністю і правильно та надав обґрунтування одержаної відповіді.

Чотири бали виставляється, якщо вступник не закінчив розв'язання, виконавши більше половини логічних кроків, або не розкрив повністю сутність відповіді.

Два бали виставляється, якщо вступник не закінчив розв'язання, виконавши менше половини логічних кроків, та не одержав кінцевого результату.

Нуль балів виставляється у всіх інших випадках.

Оцінки, виставлені за кожне завдання фахового іспиту, додаються.

Максимальна сума балів за всі завдання фахового іспиту – тридцять балів.

Бали, отримані за виконання завдань фахового іспиту, переводяться в шкалу від 100 до 200 балів за таблицею 1.

Таблиця 1 – Таблиця переведення балів фахового іспиту в шкалу від 100 до 200 балів

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
3	100
4	107
5	114
6	121
7	126
8	131
9	134
10	137
11	140
12	143
13	145
14	147
15	148
16	150

Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
17	151
18	152
19	153
20	155
21	157
22	159
23	163
24	167
25	171
26	175
27	181
28	187
29	193
30	200

На бланку відповідей (нижче останнього запису вступника) проставляється (цифрами та прописом) сумарна кількість балів та оцінка за фаховий іспит, що засвідчується підписами членів фахової атестаційної комісії, які перевіряли роботу. Роботи, оцінені балами 0-80 або 180-200, додатково перевіряються головою фахової атестаційної комісії та засвідчуються його підписом.

Приклад оформлення

Сумарна кількість балів 11 (одинадцять)

Оцінка за іспит 140 (сто сорок)

Члени комісії _____

На першій сторінці бланку відповідей вгорі справа проставляється (цифрами та прописом) лише оцінка за фаховий іспит, яка засвідчується підписами членів фахової атестаційної комісії, які перевіряли роботу.